

[Gert Petersen]

Jeg synes også, at vi under udvalgsbehandlingen skal se nøje på spørgsmålet om nægtelse af civil værnepligt, og for mit eget vedkommende hælder jeg i retning af Straffelovrådets indstilling, uden at jeg er 100 pct. afklaret endnu. Det er muligt, mit parti er det, jeg er det ikke selv helt, men jeg hælder helt klart i retning af Straffelovrådets indstilling. Det hænger igen sammen med den betragtning, som nu får betydning for noget andet, nemlig at jeg ikke er enig i det synspunkt, at samfundstjeneste er en særlig mild sanktionsform, men det er, ligesom man skal argumentere ud fra det.

Samfundstjeneste kan kun i helt specielle tilfælde bruges, hvor der er tale om voldsforbrydelser, også selv om der er tale om en voldsforbrydelse, som kun vil give 6 måneders ubetinget fængsel, hvilket ikke er meget for en voldsforbrydelse, men samfundstjeneste kan ikke erstatte disse 6 måneders fængsel.

Betragtningen er, at samfundstjeneste er noget særlig mildt noget, og det tror jeg for det første er forkert. Jeg tror, at samfundstjeneste kan være lige så forpligtende og lige så slidsom som at sidde i fængsel. For det andet tror jeg også, at samfundstjeneste i en række situationer kan have en pædagogisk virkning. Jeg indrømmer, at det naturligvis ikke gælder dem, der nægter at være militærnægtere, men i en række af de andre situationer kan den have en pædagogisk virkning, som fængselsstraffen ikke kan have. Derfor vil jeg godt spørge justitsministeren, hvorfor man ændrer praksis i forhold til forsøgsordningen, når det drejer sig om voldsforbrydelser og lign. Forsøgsordningen var baseret på den arbejdsgruppe, hvis holdning ministeren refererer i bemærkningerne, hvorefter samfundstjeneste skulle anvendes med en vis varsomhed i sager om vold og hærverk, men nu siger justitsministeren, at når det drejer sig om sådanne sager, må samfundstjeneste absolut have undtagelsens karakter, og det er noget andet end en vis varsomhed.

Hvad en vis varsomhed betød, fremgår af statistikken over de domme til samfundstjeneste, som er blevet afsagt, fra forsøgsperioden begyndte, og frem til 31. august 1989. Heraf fremgår, at sager om berigelseskriminalitet udgjorde næsten 74 pct., røveriforsøg er ikke med heri, at 7 pct. af dommene var for røveri, 6 pct. for narkotikaforbrydelser, voldsdomme udgjorde 7 pct. og 6 pct. andre kriminalitetstyper,

f.eks. hærverk, sædelighedsforbrydelser og særlovsovertrædelser. Hvad angår det sidste, er det næsten ingenting; det oplyses senere.

I 26 pct., over en fjerdedel, af de domme, der blev afsagt i forsøgsperioden, blev der idømt samfundstjeneste. Det kalder jeg »med en vis varsomhed«, men jeg kalder det ikke »en absolut undtagelse«. I udvalget skal vi have belyst meget indgående, hvad følgerne har været af disse domme, og omstændighederne omkring dem.

Niels Helveg Petersen (RV):

I anledning af det, som hr. Helge Adam Møller sagde, har jeg lyst til at gøre en principiel bemærkning om mindretalsbeskyttelse. Jeg er enig i, at i denne sag vil det helt overvejende flertal være af hr. Helge Adam Møllers opfattelse. Jeg tror, at næsten alle de unge, der kan komme til at aftjene værnepligt, slet ikke vil finde, at det at gå i fængsel i stedet ligger for, men ejendommeligt nok forholder det sig på en måde sådan, at kravet til den demokratiske tolerance er større, jo mindre det mindretal er, som der kan være tale om.

Jeg synes, at man er nødt til at spørge: Hvilken risiko er der ved at være lidt langmodig i denne sag over for det meget minimale mindretal? Det kan ikke udgøre nogen risiko for forsvaret af land og rige. Jeg synes, man kommer til at skyde gråspurve med meget store kanoner, hvis man gør det til et så vigtigt spørgsmål, når det drejer sig om på en praktisk måde at ordne et problem for et meget lille bitte mindretal.

Justitsministeren (Engell):

Jeg skal gøre det ganske kort og i spørgsmålet om værnepligten erklære mig enig i de synspunkter, som hr. Helge Adam Møller har fremført.

Hr. Niels Helveg Petersen spørger til sidst, hvor stor risikoen er. For det første er det efter min opfattelse et vigtigt principielt spørgsmål, hvilken ligelighed der skal være i værnepligtsbyrden, fordi alene forskellen i den tidsmæssige udmåling af almindelig militær værnepligts-tjeneste, civilt arbejde og samfundstjeneste ville kunne åbne for mange tvivlsituationer, måske endda misbrugssituationer, som kunne give svære afgrænsningsproblemer.